

VAI TRÒ CỦA KỸ THUẬT DẠY HỌC TRONG VIỆC PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC NHẬN THỨC CỦA SINH VIÊN TRONG DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

Đinh Thị Huyền*

ABSTRACT

In the current context, there are many new problems raised from the reality of social life of the country and the world. Therefore, the teaching of political theory in general and the history of the Party, in particular, must come from the practice of the social life. Therefore, renewing teaching methods of Party History in the direction of promoting positivity, Students' initiative, and creativity combined with effective application of several teaching techniques continue to be seen as a useful solution.

Keywords: Teaching political theory.

Ngày nhận bài: 7/1/2021; Ngày phản biện: 8/1/2021; Ngày duyệt đăng: 13/1/2021.

1. Đặt vấn đề

Trong những năm gần đây, để nâng cao hiệu quả trong công tác dạy – học, các nhà nghiên cứu giáo dục đã đưa ra nhiều kỹ thuật dạy học tích cực không chỉ giúp sinh viên (SV) tiếp thu kiến thức tốt mà còn phát triển năng lực. Đặc biệt, đối với các môn học giáo dục lý luận chính trị nói chung và môn Lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam nói riêng đa số được SV quan niệm là môn học chỉ mang tính chất đường lối, chính sách, không tạo được hứng thú cho SV, ảnh hưởng ít nhiều đến chất lượng giảng dạy của giảng viên. Để đạt mục tiêu của môn học là giúp cho SV hình thành được thế giới quan khoa học, trang bị thế giới quan, nhân sinh quan, phương pháp luận, ý thức hệ, hình thành được tính độc lập trong tư duy và sử dụng được lý luận, tri thức, kinh nghiệm để giải quyết các vấn đề đặt ra trong thực tiễn sau khi học xong môn này, giảng viên phải luôn không ngừng chủ động tìm tòi áp dụng đa dạng các biện pháp, cách thức nhằm phát huy tính tích cực, chủ động nhận thức cho SV, trong đó sử dụng các kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học đối với môn học giáo dục Lịch sử Đảng là biện pháp quan trọng giúp SV có thể tích cực, tự giác, sáng tạo, chủ động học tập; kích thích hứng thú với môn học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm

Kỹ thuật dạy học (KTDH) hiện nay có nhiều khái niệm chưa thống nhất. Theo từ điển Giáo dục

học: “KTDH là tổng thể phương pháp sư phạm của nhà giáo dục dùng để truyền thụ những kiến thức (thông tin) và giúp cho phát triển nhân cách học sinh [5].

Các tác giả Nguyễn Hữu Châu, Vũ Quốc Chung, Nguyễn Thị Sơn đưa ra quan niệm “KTDH là cách giáo viên xử lý các khía cạnh hoặc tổ chức các bước khác nhau trong phương pháp hoặc quá trình hướng dẫn của mình [3]. Tuy chưa đồng nhất về quan niệm nhưng các nhà nghiên cứu đều cho rằng, chủ thể của KTDH gồm cả giáo viên và học sinh. KTDH nói tới những phương pháp, cách thức tiến hành hoạt động dạy học bảo đảm chất lượng và hiệu quả. Vậy ta có thể hiểu kỹ thuật dạy học là *những biện pháp, cách thức hành động của giáo viên và SV trong các tình huống hành động nhỏ nhằm thực hiện và điều khiển quá trình dạy học*.

KTDH là những thành phần của PPDH, thực hiện các tình huống hành động. Hiện nay có rất nhiều kỹ thuật dạy học, một KTDH có thể được dùng trong nhiều PPDH khác nhau. Ví dụ, trong phương pháp thảo luận nhóm có các KTDH như: kỹ thuật chia nhóm, kỹ thuật tạo chủ đề, kỹ thuật tạo tình huống có vấn đề, kỹ thuật giải quyết xung đột, kỹ thuật trình bày, kỹ thuật nhận xét, đánh giá,... Trong bài viết này, chúng tôi giới thiệu một vài KTDH ứng dụng trong dạy - học môn Lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam nhằm phát huy tính tích cực, sáng tạo của SV.

Tính tích cực được hiểu “là một phẩm chất của con người trong đời sống xã hội”. Trong học tập, biểu hiện tính tích cực của học sinh là: có hứng thú học

* ThS. Trường cao đẳng Lý Tự Trọng Tp. Hồ Chí Minh

tập, tập trung chú ý tới nhiệm vụ học tập, sự tự giác tham gia vào quá trình xây dựng bài học, trao đổi thảo luận, ghi chép; cố gắng tạo trong quá trình học tập; thực hiện tốt các nhiệm vụ học tập được giao [2]

2.2. Vai trò của các kỹ thuật dạy học trong việc phát huy tính tích cực nhận thức của SV trong dạy học môn lịch sử của Đảng cộng sản Việt Nam

Trước đây, môn lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam là môn học chung dành cho SV trình độ cao đẳng, Đại học chuyên và không chuyên. Tuy nhiên, đến năm 2008 Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành chương trình các môn Lý luận chính trị trình độ đại học, cao đẳng dùng cho SV khối không chuyên ngành Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh tại Quyết định số 52/2008/QĐ-BGDĐT Chương trình các môn lý luận chính trị gồm 3 môn học: Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin; Tư tưởng Hồ Chí Minh; Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam và năm 2009 bắt đầu vào giảng dạy và học tập. Sau một khoảng thời gian tên môn lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam không còn thì đến năm 2019 thực hiện triển khai Kết luận số 94-KL/TW ngày 28/3/2014 của Ban Bí thư về việc tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân, Ban Tuyên giáo và Bộ GD-ĐT đã thành lập ra Ban chỉ đạo Biên soạn chương trình, giáo trình các môn Lý luận chính trị (chuyên và không chuyên) với 5 Hội đồng biên soạn 5 môn gồm: Kinh tế Chính trị Mác - Lênin, Hội đồng Biên soạn Lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam, Kinh tế Chính trị Mác - Lênin, Triết học Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh.

Như vậy, môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam hiện nay là một trong những môn học lý luận chính trị có ý nghĩa hết sức to lớn trong việc giáo dục chính trị tư tưởng cho SV, hình thành ở họ nhận thức và hành động cách mạng, đáp ứng mục tiêu xây dựng đội ngũ lao động, cán bộ tương lai vừa hồng vừa chuyên, phục vụ cho yêu cầu xây dựng và phát triển đất nước. Là một bộ môn khoa học nghiên cứu lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam. Tuy nhiên, đây không phải là một môn khoa học riêng biệt mà là một bộ môn trong đại gia đình của khoa học lịch sử, nên khi nghiên cứu trình bày lịch sử Đảng phải đứng vững trên nền tảng tri thức chung và các phương pháp chung của khoa học lịch sử. Hiện nay, bên cạnh điều kiện thuận lợi nhưng cũng đầy khó khăn, thách thức của việc giảng dạy lịch sử Đảng là giảng dạy lịch sử đương đại của Đảng cầm quyền. Vì vậy, trong quá trình giảng dạy, bên cạnh việc giảng viên phải tuân thủ rất chặt chẽ

những quy định, nguyên tắc khi công bố những vấn đề liên quan lịch sử Đảng, phải đảm bảo tính đảng và tính khoa học thì giảng viên phải biết khéo léo vận dụng KTDH vào trong quá trình hoạt động của mình để nâng cao tính tích cực, sáng tạo của SV nhằm mang lại hiệu quả cao cho bài giảng.

KTDH chưa phải là các phương pháp dạy học độc lập mà là những thành phần của phương pháp dạy học. Nhưng KTDH tích cực có vai trò rất quan trọng trong quá trình dạy học nói chung cũng như dạy học môn lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam nói riêng. Bởi nếu giảng viên biết vận dụng KTDH đúng lúc, đúng chỗ, đúng thời điểm trong tiết học sẽ phát huy sự tham gia tích cực của SV vào quá trình dạy học của mình. KTDH mang tính hợp tác, kích thích, thúc đẩy tham gia tích cực, sáng tạo của SV; tăng cường hiệu quả học tập, sự hợp tác, giao tiếp, chia sẻ kinh nghiệm và trách nhiệm cá nhân; đòi hỏi SV áp dụng nhiều năng lực khác nhau.

Ví dụ như, khi dạy về tính chất của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp (Chương I: Đảng cộng sản Việt Nam ra đời lãnh đạo đấu tranh giành chính quyền, giáo viên đưa ra câu hỏi: *Hãy tìm những câu thơ, bài hát nói về toàn dân đánh giặc; từ đó cho biết lực lượng cách mạng bao gồm những bộ phận nào? Tại sao những lực lượng đó cùng đánh một kẻ thù chung? Cách mạng Tháng Tám có phải là “sự ăn may”?* Các câu hỏi trên giáo viên đặt ra cho SV khi bắt đầu tìm hiểu về tính chất của Cách mạng Tháng Tám 1945. Câu hỏi thứ nhất sẽ huy động kiến thức vốn có của SV về câu thơ, bài hát từ đó, SV suy luận trả lời câu hỏi thứ hai, thứ 3 về biểu hiện một trong những tính chất của cuộc cách mạng. Bằng cách sử dụng kỹ thuật đặt câu hỏi như trên, bài học sẽ dễ tiếp thu và “lắng” lại sâu hơn trong tâm trí SV. SV không phải ghi chép nhiều, cũng không phải thuộc lòng bài học, nhưng tính chất của cuộc cách mạng đó được cụ thể hoá qua những kỹ thuật dẫn dắt của giáo viên, SV dễ hình dung và ghi nhớ lâu hơn. Từ đó giúp cho việc phát huy tính tích cực nhận thức của SV trong học tập môn Lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam.

3. Kết luận

Mỗi kỹ thuật dạy học đều có những ưu điểm, nhược điểm trong dạy học. Vì vậy cần nghiên cứu để lựa chọn kỹ thuật dạy học cho phù hợp với nội dung từng môn học, hoặc phối hợp nhiều kỹ thuật DHTC trong một hoạt động học tập, trong một bài học để thay đổi hình thức hoạt động học tránh nhàm chán, tăng hứng thú trong học tập.

Với các môn học nói chung và môn Lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam nói riêng, kỹ thuật dạy học tích cực có vai trò rất quan trọng trong quá trình dạy học. Với những thủ thuật của giáo viên, kỹ thuật dạy học làm cho môn học trở nên nhẹ nhàng, sinh động, hứng thú, kích thích tính tích cực, trí sáng tạo của SV. Từ đó phát huy TTCNT của SV trong học tập, từng bước góp phần thực hiện mục tiêu đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục nước ta hiện nay.

Tài liệu tham khảo

[1]. Nguyễn Lương Bằng (2002), *Đổi mới phương pháp giảng dạy lý luận Mác - Lênin ở các trường đại học hiện nay*, Tạp chí Lý luận chính trị, số 7, tr 19-25.

[2]. Nguyễn Lăng Bình (chủ biên), Đỗ Hương Trà, Nguyễn Phương Hồng, Cao Thị Thặng (2010), *Dạy và học tích cực - Một số phương pháp và kỹ thuật dạy học*, NXB Đại học Sư phạm, tr 19,20

[3]. Nguyễn Hữu Châu, Võ Quốc Chung, Nguyễn Thị Sơn (2005), *Phương pháp, phương tiện, kỹ thuật và hình thức tổ chức dạy học trong nhà trường*, NXB Đại học sư phạm. Hà Nội

[4]. Trần Thị Anh Đào (chủ biên, 2010), *Công tác giáo dục Lý luận chính trị cho SV Việt Nam hiện nay*, NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật. Hà Nội

[5]. Nguyễn Văn Giao, Nguyễn Hữu Quỳnh, Vũ Văn Tảo, Bùi Hiền (2001), *Từ điển giáo dục*, NXB Từ điển Bách Khoa. Hà Nội

[6]. Ngô Văn Thạo (2008), *Phương pháp giảng dạy Lý luận chính trị*, NXB Lao động - Xã hội. Hà Nội

[7]. Nguyễn Quang Trung (2014), “*Giảng dạy lý luận chính trị ở các Trường đại học, cao đẳng Việt Nam hiện nay – Một số hạn chế, nguyên nhân và kiến nghị*”, *Những bài viết, công trình nghiên cứu chào mừng 30 năm thành lập khoa (1984 – 2014)*, NXB Đại học Kinh tế Quốc dân. Hà Nội